

LJUBO STRUNA

Spomini go-letnika

Veliko ljudi me sprašuje, kaj delam? Res je, presegel sem povprečno starostno dobo moških v Sloveniji. Odgovor je kratek. Pospravljam predale, ki so se napolnili v mojem dolgem življenju. Pri pospravljanju vseh teh predalov me navdihuje in spodbuja moja dobrosrčna soproga in mi pri tem skrbno pomaga. V aktivnem profesionalnem življenju so se predali samo dopolnjevali. Bolj bom odprl le tiste, ki so napolnjeni s posebnimi, pa vendar lepimi in vedrimi spomini. Priprte pa bom pustil tiste, ki so napolnjeni s temnimi stranmi mojega dela in življenja. Moji spomini so namenjeni predvsem mojim otrokom in vnukom, so moje darilo. Morda bodo bolj zanimivi kdaj pozneje. Danes za to nimajo časa, njihovi dnevi so zapolnjeni. Vse tako noro hiti, hiti. In tudi sam sem prve Spomine hitro podelil. V veliko čast mi je bilo, da so jih z navdušenjem sprejeli v ožji in širši družini ter prijatelji. Toda, kmalu po praznovanju mojega 90 tega rojstnega dneva je prišlo do družbenega pretresa. Čez noč nas je udarila svetovna pandemija, koronakriza. Življenje se je zaustavilo, zapovedana je bila samoizolacija na osebni in državni ravni. Razmišljanje v večdnevni karanteni, zaradi koronavirusa - COVID 19, me je spodbudilo k ponovni, dopolnjeni, izdaji.

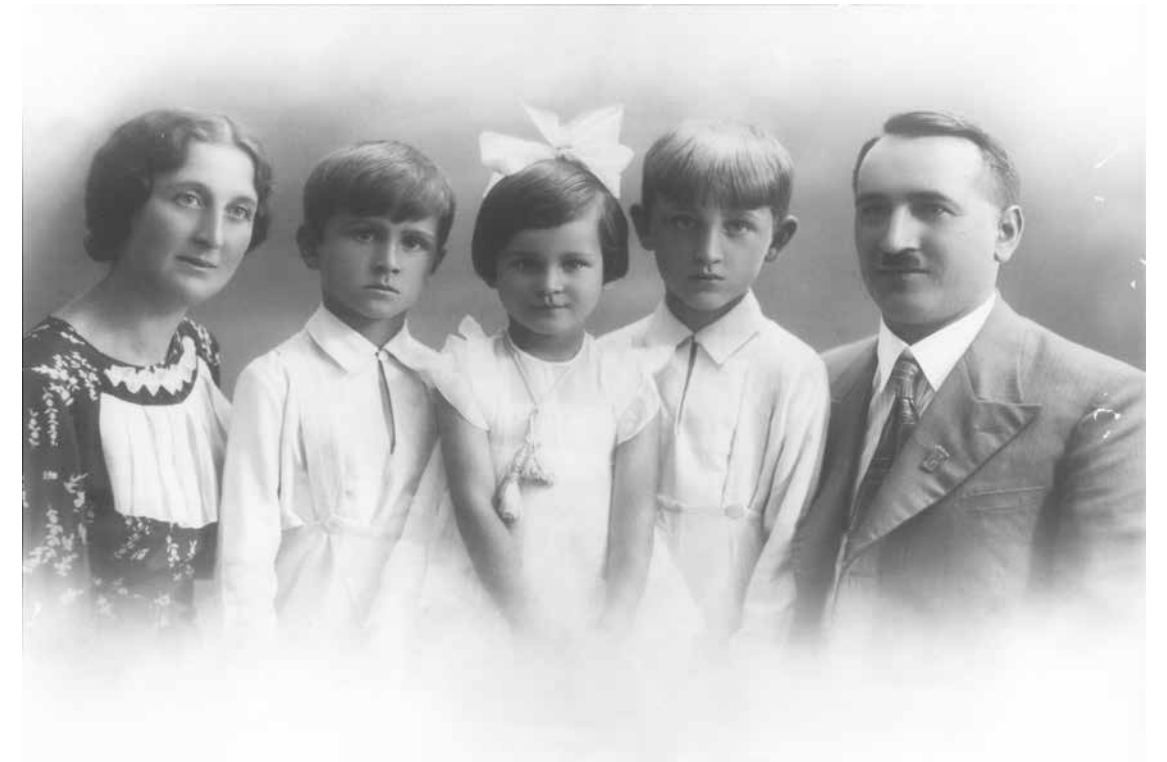
KAZALO

4	OTROŠTVO IN MOJE KORENINE
11	DRUGA SVETOVNA VOJNA
16	KONEC DRUGE SVETOVNE VOJNE
19	MARIBORSKI SOKOLI
22	ŠPORTNE AKTIVNOSTI PO 2. SVETOVNI VOJNI
28	MLADINSKE DELOVNE AKCIJE
30	IZGRADNJA PRVE ŽIČNICE NA POHORJU
32	XI. VSESOKOLSKI ZLET V PRAGI
38	S PRVE GIMNAZIJE V SVET FILMA
42	ZAČETEK MOJE PROFESIONALNE FILMSKE POTI
48	SNEMANJE PRVE SLOVENSKE ODDAJE: TELEVIZIJA PRIHAJA
50	SLUŽENJE VOJAŠKEGA ROKA
54	ČEBELARSKA DEJAVNOST
62	IZ SAMSKEGA V DRUŽINSKO ŽIVLJENJE
66	MOJA PREVOZNA SREDSTVA
68	NAGRADE, ODLIKOVANJA IN PRIZNANJA
70	DAROVANJE ARHIVSKEGA GRADIVA INŠTITUCIJAM
72	KONČNA MISEL
76	ZAHVALA

OTROŠTVO IN MOJE KORENINE

Sem dolgoletni Ljubljančan (od 1949), po duši za vedno zagrizeni Štajerec, rojen 2. marca 1930 v Mariboru.

Moja mama, Marija Valerija Ravnik (1900–1992, najmlajša od dvanajstih otrok), primorska begunka že v prvi svetovni vojni, in oče Alojz Struna (1893–1978) z Dolenjske sta se poročila leta 1927 in si ustvarila dom v Mariboru. Leto kasneje sta dobila prvega sina, mojega brata Marijana, leta 1930 pa mene in dve leti za menoj še hčerko Tatjano. Moje otroštvo je bilo lepo.

DRUŽINA STRUNA, MARIBOR 1936: (Z LEVE) MAMA MARIJA, LJUBO, TATJANA, MARIJAN IN OČE ALOJZ

OTROŠKI VRTEC V MARIBORU, LJUBO STRUNA DRUGA VRSTA, TRETJI Z DESNE, 1935

Zelo sem bil srečen, ker sta se mama in oče dobro razumela, spoštovala drug drugega in za nas lepo skrbela. Mnogo let kasneje smo tudi mi otroci, vsak po svojih močeh, s hvaležnostjo skrbeli za njiju. Doživela sta dolgo in lepo starost.

Svojo mamo sem imel resnično zelo rad. Zelo cenim njeno ljubezen do nas otrok, ki nam jo je izražala celo življenje. Najbolj sem jo živciral s tem, ker nisem bil tako redoljuben kot brat Marijan in ker sem imel slabše šolske ocene od njega.

Moj oče je predstavljal duhovni steber družine. Bil je sin kmečkih staršev, ki sta imela devet otrok. Doma so bili iz Hriba pri Dolenjskih Toplicah. Po končani osnovni šoli na Gorenjih Sušicah se je podal na dolgo študijsko pot iz Novega mesta prek Dunaja do Zagreba, kjer je končal študij ekonomije. Po končanem študiju je kot profesor ekonomije začel leta 1919 poučevati na Državni trgovski šoli v Novem mestu. Leta 1923 je bil sprejet na Državno trgovsko akademijo v Mariboru, kjer je poučeval do nemške zasedbe Maribora. Bil je skromen, miroljuben in usmerjen k nematerialnim dobrinam. Bil je aktiven član novomeškega in mariborskega Sokola.

PRVI RAZRED DEŠKE OSNOVNE ŠOLE V MARIBORU, ŠOLSKO LETO 1936/37, PRVA VRSTA, PRVI Z LEVE
LJUBO STRUNA

Telovadna zveza Slovenije mu je leta 1951 izrekla Priznanje za uspešno in požrtvovalno delo v telovadni organizaciji, telesno-vzgojno društvo Partizan Maribor pa leta 1957 spominsko plaketo ob 50. letnici ustanovitvi društva za požrtvovalno in uspešno delo. Aktivno je sodeloval tudi v Čebelarskem društvu Maribor mesto, ki mu je leta 1971 podelilo diplomu Častni naslov za napredek čebelarstva in čebelarske organizacije. Z nami otroci je sodeloval v delovnih akcijah pri izgradnji porušenega Maribora in obnovi planinskih koč na Pohorju. Bil je moj mentor in učitelj. V težkih trenutkih mi je dajal spodbudo in oporo.

Pri svojih devetdesetih letih imam redne in dobre stike s svojim starejšim bratom Marijanom in mlajšo sestro Tatjano. Marijan je našo družino zapustil leta 1950, ko je s prijatelji pobegnil v tujino z namenom iskanja boljšega jutri. Danes živi v Franciji, v manjšem kraju Divonne-Les-Bains, kjer si je s svojo ženo Maryvonne ustvaril družino s štirimi otroki. Ima tudi devet vnukov. Sestra Tatjana se je leta 1960 preselila k možu Jošku v München. Njun sin Marko in njegova soproga Christine imata dvojčka. Oddaljenost nikoli ni bila ovira za naše redne stike in povezanost.

DRUGA SVETOVNA VOJNA

Bilo je v času mojega otroštva. Mojo zgodnjo mladost je presekala druga svetovna vojna. Po nekaj dneh napada Nemcev na Jugoslavijo so 9. aprila 1941 Maribor zasedle nemške oborožene čete. Vojska Kraljevine Jugoslavije se je 6. aprila umikala iz Maribora in pri tem razstrelila mostove čez Dravo. Bili smo zmedeni in prestrašeni. S solzami v očeh smo v domači peči sežigali sokolsko pošto in sokolski prapor, ki ga je moj brat Marijan nosil na povorkah in nastopih. Nemci so našo celo družino, kot druge zavedne Slovence v Mariboru, zaprli v taborišče za izseljevanje Slovencev »Umsiedlungslager« v meljsko kasarno.

V dokumentu Liste der »Meisterlegionäre« (Majstrovi borci) in Marburg (106-5H1336,1351) SD Graz, ki je opremljena z žigom Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije, je pod št. 603 zaveden Struna prof. Alojz. Očeta so Nemci iz meljske kasarne odpeljali z zadnjim transportom v Rajhenburg, danes Brestanica, od tam pa v taborišče Petrinjo na Hrvaškem. Mama je s tremi otroki in nekaj osebne prtljage med začasnim izpustom iz meljskega taborišča z vlakom zbežala iz Maribora. Prišli smo do obmejne postaje Laze, kjer smo morali vsi štirje izstopiti. Na peronu v Lazah smo stali s svojo ročno prtljago. Strojevodja nam je skrivaj povedal, naj pustimo prtljago in skočimo na vlak, ko bo zapiskal. Uspelo nam je in odpeljali smo se proti Ljubljani, ki je že bila pod italijansko okupacijo. Zatočišče smo dobili v Ljubljani pri očetovi sestri in čez nekaj dni smo na Rdečem križu prejeli tudi osebno prtljago. V Ljubljani smo se ločili. Mama je odšla s sestro v rojstni Kanal ob Soči, midva z bratom pa na Dolenjsko k očetovim sorodnikom. Takrat sem bil star 11 let. Jeseni 1941 sva se z bratom vrnila k teti v Ljubljano in kasneje dobila bivališče v zavodu Marijanišče. Sprejemne izpite za vpis na gimnazijski

LJUBO STRUNA Z BRZOSTRELKO, DESNO
DANE GABRŠČEK

program sem naredil na gimnaziji v Novem mestu, šolo pa sva z bratom obiskovala na Prvi državni gimnaziji na Vegovi v Ljubljani. Leta 1942 se je naša družina ponovno srečala v Ljubljani.

Večkrat sem prihajal z vlakom iz Ljubljane nazaj na Dolenjsko k sorodnikom po hrano. Bilo je leto 1943. Spominjam se partizana Mileta Pavlina, ki me je prosil, da bi prenesel pošto v Ljubljano za njegove starše. To sem pogumno storil, čeprav je bilo zelo nevarno, saj so bile v Ljubljani na kolodvoru pogoste osebne preiskave.

Med vojno sem bival tudi pri sorodnikih v Kanalu, kjer sem leta 1944 prišel v stik z Danetom Gaberščkom, komandantom vojske državne varnosti (VDV) na Primorskem. Ker partizani niso mogli priti v Kanal, ki ga je zasedla nemška vojska, sem mu sam na osvobojeno ozemlje prenašal pošto in novice iz Kanala. Tam je bil tudi moj bratranec, partizan Zvonko. Priloženi fotografiji je naredila moja sestrična, Boža Nataša Ravnik.

KONEC DRUGE SVETOVNE VOJNE

Deveti maj 1945 je bil vesel in srečen dan. Imel sem 15 let. Ljubljana je navdušeno pozdravljala osvoboditelje. Družina Struna je bila znova združena. To je bilo nepozabno veselje polno upanja, da se bomo kmalu vrnili nazaj v Maribor. Ni bilo več letalskih alarmov in ni bilo več strahu pred njimi. Spomnim se, kako so še nekaj dni pred tem lovci mitraljirali lokomotive, bežeče z ljubljanskega kolodvora. Še danes so vidni sledovi izstrelkov na fasadi Bleiweisove ulice 48 v Ljubljani.

PRIZOR IZ CELOVEČERNEGA FILMA ŽIVELA SVOBODA, REŽISER RAJKO RANFEL, DIREKTOR LJUBO STRUNA, KOSTANJEVICA NA KRKI

Postopoma smo se vračali v Maribor. S Tomšičevega drevoreda 16, kjer smo v pritličju meščanske vile s straniščem na štrbunk in brez kopalnice živeli pred nemško izselitvijo, smo se avgusta po povratku v Maribor preselili v Hutter blok. Komisija za upravo narodne imovine nam je dodelila stanovanje in opremo. To je bilo za nas, po vsem, kar smo doživeli med vojno, veliko razkošje. Oče je dobil delo in bil imenovan za ravnatelja Srednje gospodarske šole v Mariboru. Bil je glavna gonilna sila za obnovo zbombardirane Trgovske akademije - Srednje ekonomske šole. Otroci smo lahko nadaljevali šolanje, mama pa je skrbela za celotno družino.

MARIBORSKI SOKOLI

Pred 2. svetovno vojno je bil oče starosta Sokola Maribor 3 Krčevina. Aktivna člana Sokola sva bila tudi midva z bratom. Spominjam se, kako smo v odprti hali za Unionsko dvorano v Mariboru občudovali velike slovenske Sokole – vrhunske telovadce pred njihovim odhodom na olimpijado v Berlin: Leon Štukelj, Josip Primožič – Tošo, Aleš Erik, Franček Oman in drugi. Star sem bil 6 let in telovadec Leon Štukelj, član Sokola Maribor Matica, je bil moj vzornik. Z mojim očetom sta bila velika prijatelja, oba Dolenjca, maturanta novomeške gimnazije (skupaj imenovana v Zborniku – 250 let gimnazije Novo mesto 1746–1996, str. 261 in 262).

Ob torkih in petkih smo se veselili telovadbe in tovariškega srečanja s sokolskim pozdravom Zdravo. Z velikim ponosom in narodno zavednostjo smo poudarjali, da smo Sokoli. Društvo Sokol je bila vsenarodna nadstrankarska svobodomiselna organizacija. Spodbujala je narodno in kulturno zavest, disciplino in visoko moralo ter nas vzgajala ob telesni vzgoji.

OB STALNEM OMIZJU SEDE (Z LEVE PROTI DESNI): KRULC, DERNOVŠEK, BERGOČ, MOZETIČ, SILA, SKVARČA, STRUNA, PLEIWEISS IN ŠTUKELJ

DRUGI Z DESNE ALOJZ STRUNA, STAROSTA SOKOLA MARIBOR 3 KRČEVINA V SOKOLSKI UNIFORMI, MARIBOR, 1935

ŠPORTNE AKTIVNOSTI PO 2. SVETOVNI VOJNI

Leta 1945, po vrnitvi iz begunstva, sem v Mariboru aktivno sodeloval v Fizikurnem društvu Polet – danes Branik, Telovadnem društvu Maribor in Planinskem društvu. Kljub povojnim časom, ko je bilo treba obnoviti od številnih bomb porušeni Maribor, je bilo poleg učenja v naših mladih glavah tudi dovolj prostora za igro in zabavo. Športne aktivnosti navedenih društev so vključevale smučanje in turno smučanje, predvsem po Pohorju, ter sodelovanje v plavalnem klubu na Mariborskem otoku.

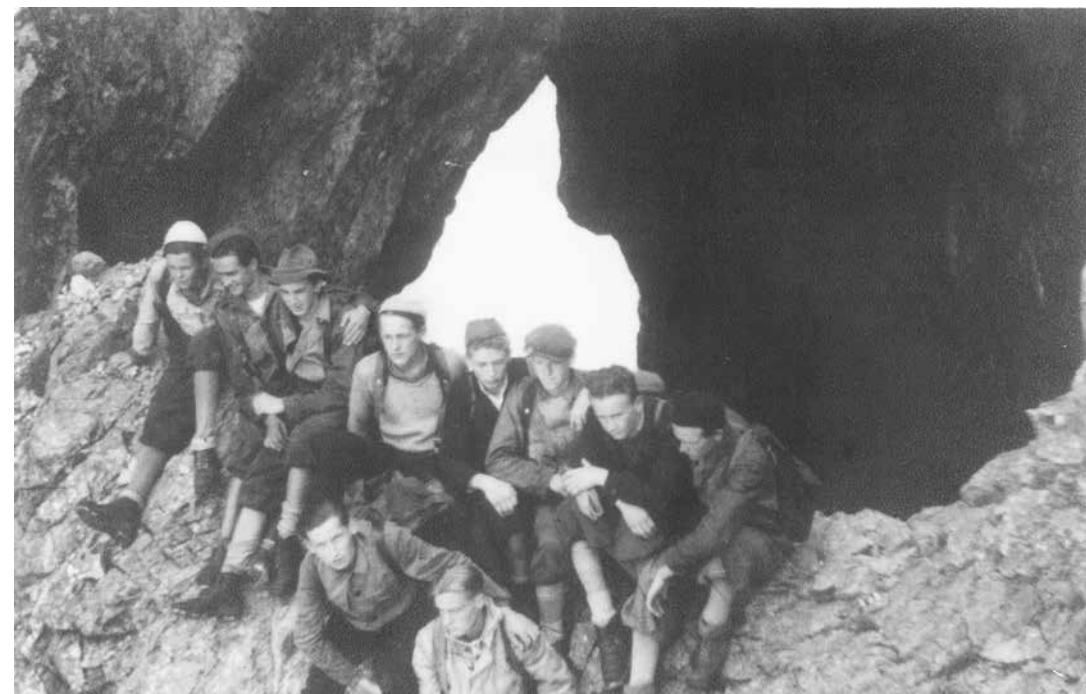

SREBRNA MEDALJA ZA SMUK PREK POHORJA, 1952

Z Bojanom Kovačičem sva pod okriljem Telovadne zveze Slovenije leta 1947 opravila v Ljubljani tečaj za pionirskega telovadnega vaditelja in kasneje v Mariboru pionirje učila telovadbo.

ČLANI PLAVALNEGA DRUŠTVA, ČETRITI Z LEVE LJUBO STRUNA, 1951

LETA 1947 SEM SE UDELEŽIL ALPINISTIČNEGA TEČAJA V GOZD MARTULJKU (TURA NA PRISOJNIK). V OZADJU PRISOJNIKOVO OKNO, DRUGA VRSTA, DRUGI Z LEVE LJUBO STRUNA, 1947;

MOJI SAMOSTOJNI ALPINISTIČNI VZPONI: LEVA FOTOGRAFIJA - TRIGLAV, 2864 m, LJUBO STRUNA IN UKA SERNEC, 1961; DESNA FOTOGRAFIJA - VRH GROSSGLOCKNERJA, 3797 m, DRUGI Z LEVE LJUBO STRUNA, 1961

ANDI - TRONADOR, 3554m, PRVI Z DESNE LJUBO STRUNA, 1970

MLADINSKE DELOVNE AKCIJE

Pogoste so bile tudi delovne akcije pri izgradnji športnih objektov, urejanju mariborskega stadiona, izgradnji smučarske skakalnice pod Pohorjem, poseku in začetku izgradnje mariborske smučarske proge ter izgradnji Mariborske, Ruške in Ribniške koče na Pohorju, ki so bile požgane v času vojne. Ob nedeljah smo v organiziranih akcijah nabirali žir za stiskanje olja in pobirali koloradske hrošče na krompiriščih. Oblikovali smo prijateljske klape. Naša klapa se je imenovala 13. pantakanska brigada v počastitev »boja« proti koloradskemu hrošču.

MLADINSKA DELOVNA BRIGADA, PRVI Z LEVE LJUBO STRUNA, PESNICA, 1946. IZGRADNJA PREKOPA REKE PESNICE V DORNAVI. V OKVIRU MLADINSKE DELOVNE BRIGADE IZ MARIBORA SVA SODELOVALA Z BRATOM MARIJANOM.

Med člani brigade so bili Bojan Kovačič in njegova poznejša žena Breda, Drago Simončič, Andrej Rosina – Muzo, Marjan in Erika Cizej, Maca Drofenik in košarkarski par Ivo Daneu in Katja Kac.

IZGRADNJA PRVE ŽIČNICE NA POHORJU

Leta 1947 smo v Mariboru pri društvu Polet ustanovili istoimensko smučarsko sekcijo. Člani sekcije Polet so bili predvojni smučarji Franci Čop, inženir Boris Pipan, arhitekt Herbert Drofenik, Marjan Kožuh, Viktor Purkeljc, Lado Legvart, Milovan Mihorko, Tedi Voglar, Ivo Pavlec in še nekateri drugi. Med mlajšimi člani pa smo bili brata Sevčnikar, Marijan in Ljubo Struna, Andrej Rosina, Marjan Cizej, Marjan in Pavle Kandus, Herbert Wagner, Kurt Kancler – Gingi, Boris Ošlak, Franček Nemec, Teo Safran in še precej drugih entuziastov. Duša in gonilna sila so bili tako imenovani predvojni smučarji, ki se jim je porodila zamisel, da bi od

LJUBO STRUNA NA PRVI ŽIČNICI NA
POHORJU, 1950

Jelke na Pohorju naredili poseko za smučarsko progo in postavili smučarsko žičnico. Leta 1948 smo v roke vzeli sekire in žage ter začeli poseko. Žičnica je začela obratovati čez dve leti. Sedeži in nosilni stebri žičnice so bili izdelani iz pohorskega lesa. Danes se je trasa prve pohorske žičnice razširila na glavno smučišče Mariborskega Pohorja. Na tej trasi poteka tradicionalno smučarsko tekmovanje za svetovni pokal Zlata lisica. Leta 1970 smo v produkciji Viba film realizirali dokumentarni film Pokal Zlata lisica.

XI. VSESOKOLSKI ZLET V PRAGI

V okviru aktivnosti Telovadnega društva (TVD) leta 1948 smo z bratom in sestro nastopili med približno 3000 jugoslovanskimi telovadci na zadnjem, XI. Vsesokolskem zletu v Pragi. Po polletnih pripravah v Mariboru v šolskih telovadnicah in na stadionu Ljudski vrt ter na končnih vajah v Ljubljani smo 28. junija vsi jugoslovanski telovadci odpotovali s posebnim vlakom prek Madžarske v Prago. Celotna organizacija in izvedba je bila v slovenskih rokah. Avtorji telovadnih vaj so bili slovenski učitelji – telovadci dr. Viktor Murnik, preroditelj telovadbe na Slovenskem, Boris Gregorka, Jelica Vazzaz

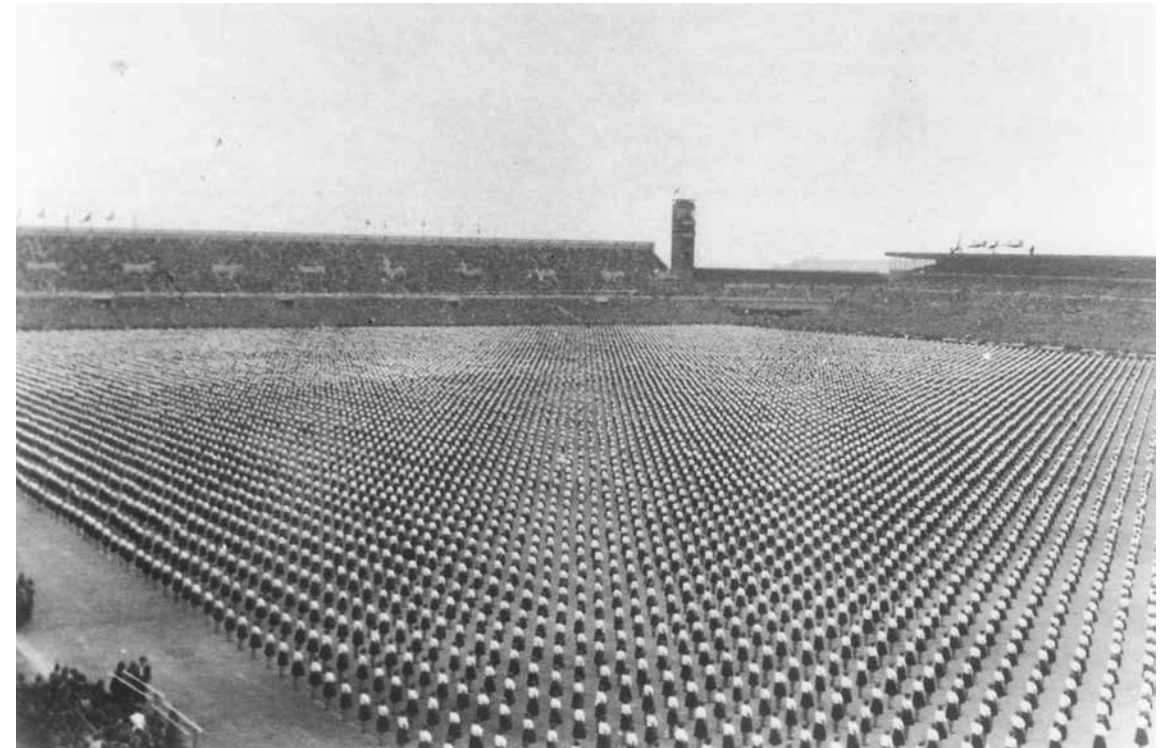

SNEMALEC FRANCE CERAR S KAMERO ASCANIA

in drugi. Nastopili smo na Velikem Strahovskem stadionu v Pragi v telovadnih dresih. "Velký strahovský stadion" (po češko) je bil zgrajen leta 1926 in je s kapaciteto 250 000 ljudi veljal za največji stadion na svetu. Na paradi, mimohodu pred predsedniško palačo v centru Prage, pa smo imeli oblečene sive paradne uniforme (moški so imeli dolge hlače in kape, ženske krila in baretke, vsi pa smo imeli enake suknjiče in rdeče srajce). Sprejeti smo bili z navdušenjem. Verjetno je bil ta navdušen sprejem jugoslovanskih telovadcev povezan z izključitvijo Komunistične partije Jugoslavije iz Informbiroja, ki je bila na isti dan, 28. junija 1948 leta.

VAJE JUGOSLOVANSKIH TELOVADCEV V LJUBLJANI

NASTOP ZDRUŽENIH SOKOLOV NA VELIKEM STRAHOVSKEM STADIONU V PRAGI – VIR: MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE LJUBLJANA

S PRVE GIMNAZIJE V SVET FILMA

S fotografijami, izdelanimi v malem stanovanjskem »laboratoriju«, sem navduševal zlasti mlajše stanovalce Hutter bloka. Postal sem njihov učitelj in jih navdušil za fotografijo in projekcijo filma. Člani mariborskega filmskega krožka na Prvi gimnaziji smo imeli v kinu Esplanade (kasneje Partizan) 16 mm zvočni kinoprojektor znamke Siemens. Bil sem predsednik krožka in kinooperater. S tem zvočnim projektorjem smo po počitniških domovih in otroških kolonijah predvajali filme. V tistem času smo imeli na razpolago predvsem sovjetske filme: Pastir Kostja, Križarka Potemkin,

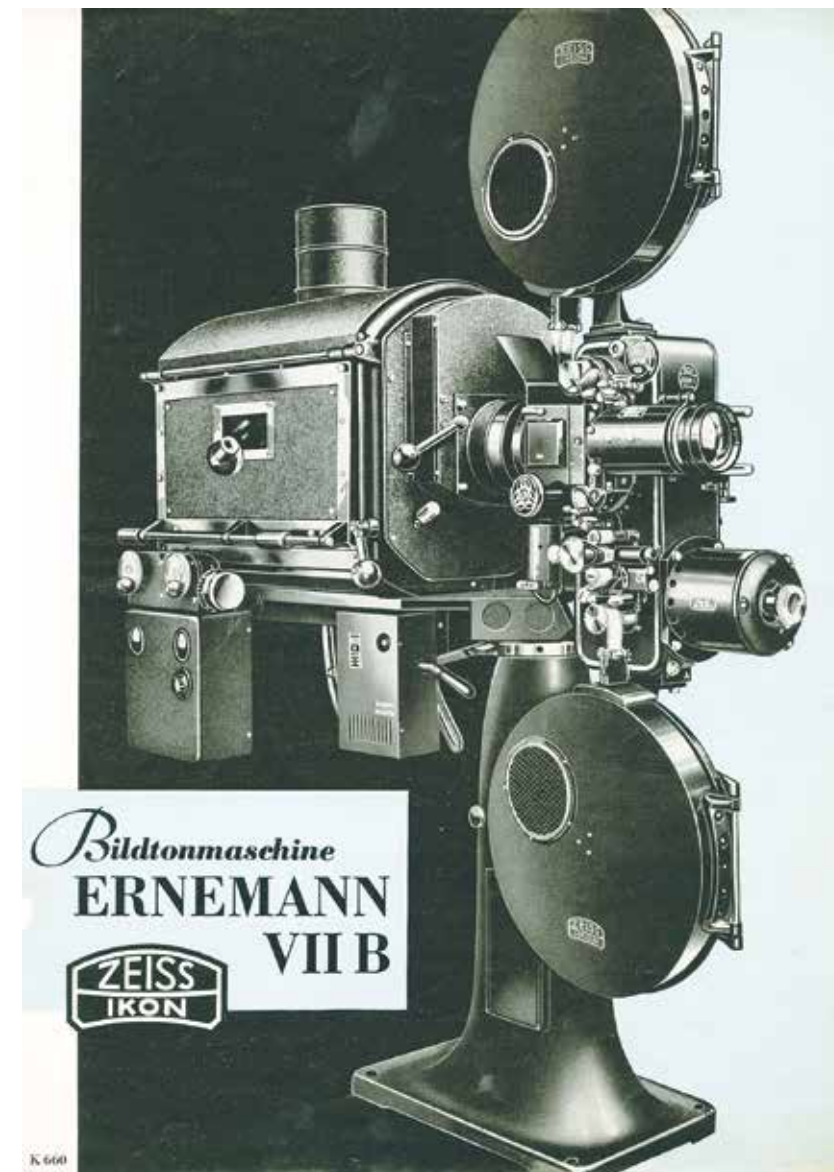

MATURA NA PRVI GIMNAZIJI V MARIBORU, 1949. DRUGI V VRSTI S ŠOLSKIM ZVONCEM LJUBO STRUNA

MATURA NA PRVI GIMNAZIJI V MARIBORU, 1949

Aleksander Nevski, Bogdan Hmelnicki, Zdravstvuj Moskva. Sodelovali smo tudi v projekcijski kabini, kjer smo se na 35 mm projektorju znamke Zeiss Ikon učili predvajati zvočne filme. Pri sedemnajstih se je čisto slučajno prav na Prvi gimnaziji začela moja filmska pot.

PROJEKTOR, S KATERIM SE NE DELA VEČ.

ZAČETEK MOJE PROFESIONALNE FILMSKE POTI

Na skupnih pripravah vseh jugoslovanskih telovadcev v Ljubljani in na nastopu v Pragi sem prvič srečal in spoznal ekipo Triglav filma. Filmski ekipi sem pomagal prenašati težko filmsko opremo (stativi, akumulatorji, kamere). To se mi je obrestovalo. Po maturi leta 1949 sem se redno zaposlil pri Triglav filmu in se istočasno ob delu vpisal na študij etnologije v Ljubljani, ki ga zaradi preobremenjenosti in vsestranske aktivnosti nisem končal.

Postajal sem filmar. Moj cilj je bil film, ki je v Jugoslaviji šele nastajal. Leta 1950 sem bil soustanovitelj Društva slovenskih filmskih delavcev. S filmom sem živel s predanostjo, vztrajnostjo in ljubeznijo.

Moja več kot 70-letna profesionalna filmska pot: Triglav film, samostojni ustvarjalec na področju kulture, Film servis in Viba film. Sodeloval sem pri 39 celovečernih igranih domačih filmih, 35 celovečernih igranih tujih filmih in 212 dokumentarnih, kratkih, kratkih igranih in kratkih animiranih filmih. Naslovi filmov, režiserji, moja funkcija in čas realizacije so navedeni v brošuri Moje življenje s filmom (izdana v samozaložbi, 2000) in v brošuri za 14. Festival slovenskega filma, Portorož, 2011, Ljubo Struna – Harmonija ustvarjalnosti. Moj poklic je obsegal funkcijo laboranta (kemična obdelava filma), fotografa, asistenta kamere,

LJUBO STRUNA S KAMERO

snemalca, organizatorja, pomočnika direktorja, direktorja, koproducenta, producenta. V teh funkcijah sem pri obdelavi filmov in najemu filmske tehnike za izdelavo filmov sodeloval z Avala filmom v Beogradu, Jadran filmom v Zagrebu, Wien filmom na Dunaju ter Bavaria in Arri filmom v Münchnu. Film ustvarja filmska ekipa, sestavljena iz umetniških in tehniških poklicev. Delovati mora strokovno, spoštljivo in povezovalno. Samo tako nastane dober in gledljiv film.

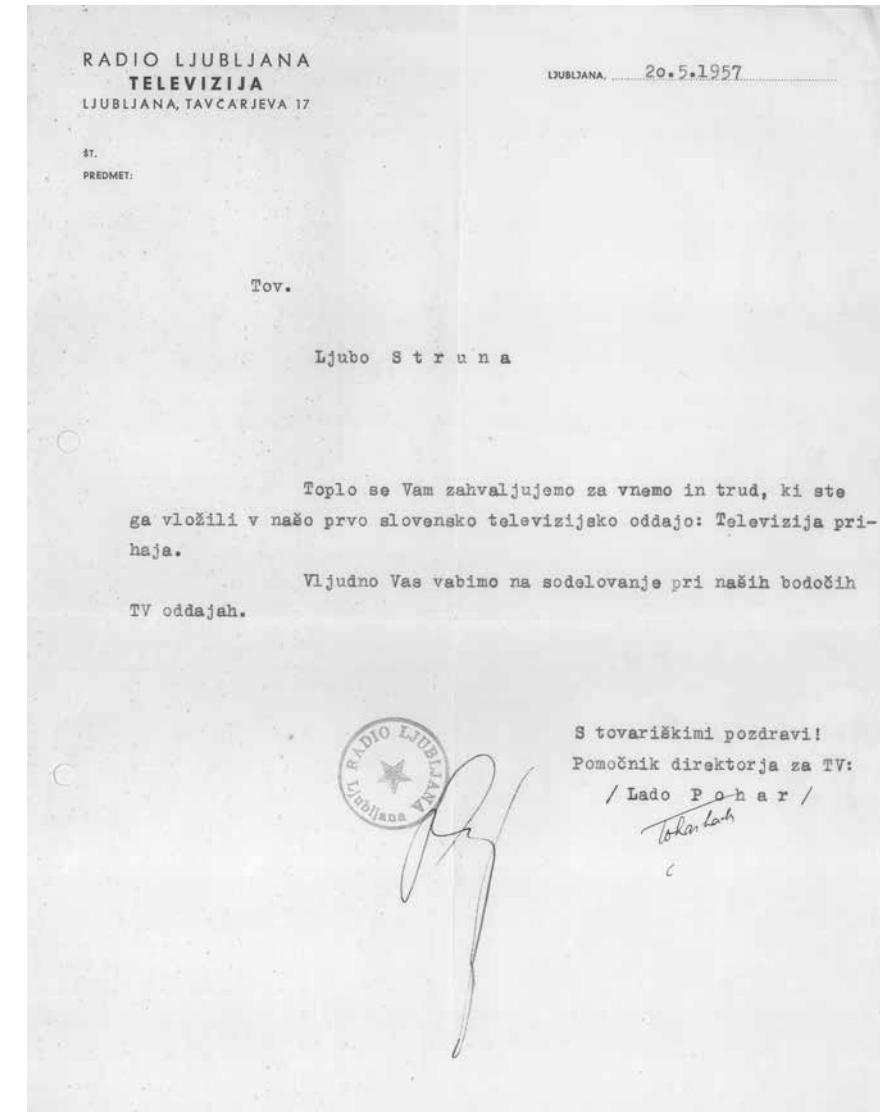
Prvič opisujem okoliščine nastanka zunanjih filmskih posnetkov o mojstru, arhitektu Jožetu Plečniku, ki sva jih leta 1950 posnela s snemalcem Miletom De Glerio v okolici Trnovske cerkve in njegove hiše. Urbano okolje tega mestnega naselja je danes povsem drugačno. Posnetki so nemi, prikazani v 16 mm črno beli tehniki, vsebovani v štiri minutnem filmu Fragmenti dokumentarnega filma o Plečniku. Znano je bilo, da se arhitekt Jože Plečnik ni pustil fotografirati in še manj filmsko posneti. S snemalcem De Glerio sva se dogovorila, da ga bova na skrivaj posnela na pohodu. Vedela sva, da hodi skoraj vsak dan, v jutranjih urah, iz svojega domovanja na Karunovi ulici, v smeri Fakultete za arhitekturo. Najprej sva nekaj dni opazovala ali in kdaj bo mojster šel iz svoje hiše. Nato sem si sposodil tricikel, nanj postavil veliko kartonsko škatlo in naredil odprtino za objektiv kamere. Postavila

sva se v bližino Plečnikove hiše. Jaz sem sedel na triciklu, snemalec pa je s kamero ždel skrit v kartonski škatli. Čakala sva ustrezen trenutek in ujela mojstra, ko je odhajal iz hiše. S premikajočim triciklom in kamero sva spremljala njegov pohod mimo Trnovske cerkve do Fakultete za arhitekturo. Posnetke sem prvič videl ob 60 letnici smrti Jožeta Plečnika v Slovenski kinoteki, 13. marca 2017.

Z mojstrom Plečnikom sem se "srečal" še leta 1992, ko sem za Fakulteto za strojništvo v Ljubljani, snemal odkritje spominskega obeležja (bronasta spominska herma) prof. Antonu Kuhlju in arhitektu Jožetu Plečniku, pred rektoratom Univerze v Ljubljani, na Kongresnem trgu. Opravljeno filmsko delo sledi besedam mojstra Plečnika: minljivi si, le tvoja dela so tvoj spomin.

SNEMANJE PRVE SLOVENSKE ODDAJE: TELEVIZIJA PRIHAJA

Leta 1957 sva s snemalcem Borisom Gorjupom v Zagrebu v režiji Mirča Kraglja snemala prvo slovensko TV oddajo Televizija prihaja. Prenos je potekal direktno iz Zagreba v Ljubljano. Ljudje so imeli možnost gledati oddajo prek TV sprejemnikov, ki so bili razmeščeni po izložbah trgovin.

SLUŽENJE VOJAŠKEGA ROKA

Vojaško uniformo sem oblekel 1.10.1958 v oficirski šoli v Bileći in vojaški rok zaključil 1.10.1959 v Petrovcu na Mlavi. S fotografij je razvidno, da smo namesto nogavic imeli dva kosa platna, ovita okrog nog, kar smo imenovali šuferice. Čevlje smo morali vsak večer postrojiti v vrsto pod orožjem in na njih položiti šuferice, ki smo jih morali tudi sami oprati. Vsak vojak je imel po dva para. Kot rezervni pešadijski vodnik JLA sem zaključil enoletno služenje vojaškega roka. Civilno vojaško kariero sem nadaljeval s

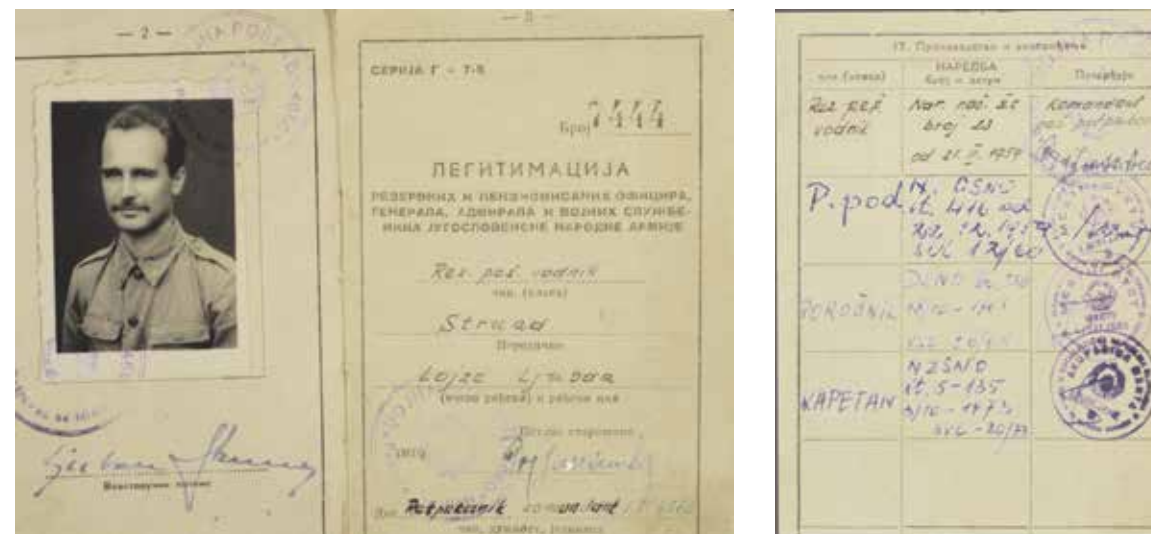

ČEVLJE SMO MORALI VSAK VEČER POSTROJITI V VRSTO

PITOMCI ŠOLE V BILEĆI, 1958, TRETJI Z LEVE V PRVI VRSTI LJUBO STRUNA

činom podporočnika 1960, poročnika 1968 in činom kapetana leta 1973. Za vsako napredovanje se je bilo treba izkazati.

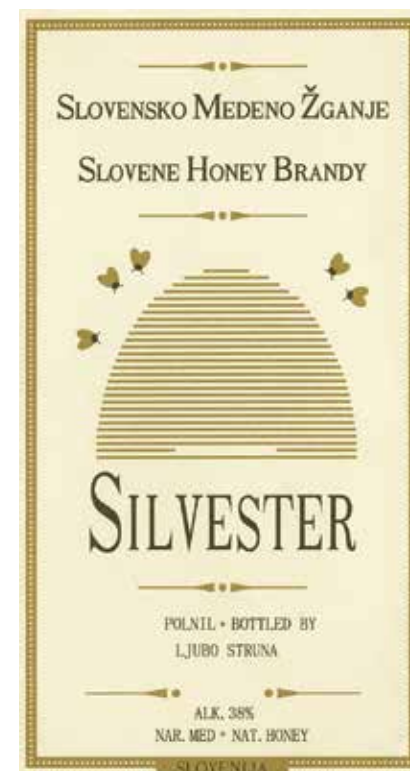

VOJAŠKA IZKAZNICA

V Bileći smo v oficirski šoli ustanovili slovenski pevski zbor, ki ga je vodil glasbenik Danilo Čadež, kasneje vodja Slovenskega okteta.

ČEBELARSKA DEJAVNOST

Oče, ljubiteljski čebelar, me je od otroštva vzgajal v čebelarskem duhu. 26. januarja 1941 me je peljal v Grajski kino v Mariboru, kjer sva si ogledala filmsko predstavo Čebela Maja. Glasilo Slovenskega čebelarskega društva v Ljubljani, št. 3, je 1. marca 1941 objavilo obširen članek z naslovom Čebela Maja v Mariboru. Življenje čebel me spremlja še danes, tudi kot aktivnega urbanega čebelarja s petimi AŽ panji (imenovanimi po slovenskem čebelarju Antonu Žnidaršiču). Do obiskovanja zdravnikov sem čebelaril s 24 AŽ panji. Čebele so človeku vzor s svojo neumorno delavnostjo, složnostjo in visoko organiziranostjo. Z njimi rastemo v modrosti. Čebelarsko delo zahteva veliko izobraževanja, vztrajnosti in vestnosti.

SATJE.

LJUBO STRUNA, URBANI ČEBELAR V MURGLAH, LJUBLJANA, 2015

LJUBO STRUNA, URBANI ČEBELAR V MURGLAH, LJUBLJANA, 2015

Rezultati so uspehi pa tudi neuspehi. Ljubezen do čebel, zemlje in narave krepí naše družinsko življenje, nas radosti, združuje in veseli. Vsi smo sladkosnedni ljubitelji domačega medu in uporabniki propolisa. Vnuki so radovedni učenci in čebelarski pomočniki.

HLAJENJE IN POČITEK PRED PANJEM TER TOČENJE MEDU V MURGLAH, LJUBLJANA, 2015

Čebelarsko dejavnost sem prenesel tudi na filmsko platno. V produkciji Univerzum Ljubljana smo leta 1984 realizirali dokumentarni film Čebelarstvo - šolski film in leta 1989 Poslikane panjske končnice, v produkciji Viba film .

Z LEVE: MIHA, JURIJ IN DEDEK LJUBO VSTAVLJAJO SATNICE V OKVIRJE, 2013

Z LEVE: BABICA UČI PAVLINO, JULIJO IN IVANO ODKRIVATI MEDENE SATE, 2017

IZ SAMSKEGA V DRUŽINSKO ŽIVLJENJE

To je bil odločilen preobrat v mojem življenju. Po vrnitvi iz Južne Amerike, kjer sem leta 1970 za TV Slovenija posnel tri filme: Na Vznožju Andov, V Kordilierah in V Patagoniji, sem v Ljubljani na predstavitvi diapozitivov spoznal sedanjo soprogo Marijo, belokranjsko Miciko, rojeno Mihelič (1939). Predstavila mi jo je njena sestrična Manja Sokolova, ki se je po daljšem bivanju v Ameriki začasno vrnila v Slovenijo. Manjo sem poznal že od leta 1947, ko je prišla v Maribor v gimnazijo in s svojim bratom Petrušo stanovala pri mojih starših v

*Čaša v roko - dvigni jo visoko,
tenko trči, glej me okó v okó!
Oton Župančič*

MARIJA IN LJUBO STRUNA, ČRNOMELJ, 17. AVGUST 1974

SVATJE NA NAJINI POROKI PRI MARIJINIH STARŠIH, JURIJU IN ANI MIHELICH (ROJENI KRALJ),
NA DRENOVCU PRI VINICI

Hutter bloku. Z Marijo sva si bila naklonjena. Imela sva že vsak svojo poklicno kariero. Občudoval sem njeno tolerantno, povezovalno, odločno in pogumno držo. Kljub temu da sva bila različnih svetovnonazorskih opredelitev, sva si bila v marsičem sorodna v mišljenju. Zbliževali so naju duhovna in umska zrelost, poštenost, odkritosrčnost in spoštovanje drug drugega. Poročila sva se leta 1974 v Beli krajini. Osrečili sta naju dve hčerki Ana, 1975, in Tatjana (Tanja), 1977. Tako je moje samsko življenje prešlo v družinsko skupnost, prineslo nova spoznanja in obogatilo moje življenje.

MOJA PREVOZNA SREDSTVA

Moje najljubše vozilo je bilo kolo – mali pony iz časov italijanske okupacije, ki sem ga rabljenega kupil leta 1952. Po 25 letih uporabe so mi najljubšega dolgoletnega spremljevalca ukradli pred Kinoteko v Ljubljani. Zaradi prevelike zaupljivosti ga nisem zaklenil, pa je odšel. Moje prvo motorno vozilo je bilo rabljeno motorno kolo BMW 250, ki sem ga kupil leta 1956 v Münchnu, ko sem delal pri Bavaria filmu. Istega leta sem ga v Nemčiji tudi prodal, ker sem z njim dvakrat doživel hudo nevihto. Sklenil sem, da bi raje streho nad glavo in leta 1957 v Münchnu kupil svoj prvi avto, rabljen Opel

LEVA FOTOGRAFIJA - LJUBO STRUNA NA PONYJU, LJUBLJANA, 1952; DESNA FOTOGRAFIJA - EKIPA DOKUMENTARNEGA FILMA "BRIGADA POLSKA", KRAKOW 1968, Z LEVE: SNEMALEC M. DE GLERIA, REŽISER M. LJUBIČ, A. ŠEFER, ORGANIZATOR L. STRUNA

olimpia 1952. Sledile so Renaultove katrce, 15 zapovrstjo jih je bilo. Danes je moje najljubše prevozno sredstvo še vedno kolo in seveda tudi avto Renault Modus.

NAGRADE, ODLIKOVANJA IN PRIZNANJA

- ~ PRIZNANJE ZA PRVO MESTO MED MLADINCI NA DRŽAVNEM PRVENSTVU V SMUČARSKIH TEKIH NA BLEDU, 1948
- ~ SREBRNA NAGRADA ZA SMUČARSKI TEK PREKO POHORJA, PLANINSKO DRUŠTVO MARIBOR, 1952
- ~ NAGRADA ZA FOTOGRAFIJO »ŽIMA SE POSLAVLJA«, SAVEZ STUDENATA JUGOSLAVIJE, BEOGRAD, 1953
- ~ PRIZNANJE ZA POŽRTOVALNO IN USPEŠNO DELO PRI ORGANIZACIJI 28. SVETOVNEGA PRVENSTVA V NAMIZNEM TENISU, SPENT IN STONOTENISKI SAVEZ JUGOSLAVIJE, 1965
- ~ NAGRADA ZA ORGANIZACIJO KRATKEGA FILMA »TA HIŠA JE MOJA, PA VENDAR MOJA NI«, TEDEN DOMAČEGA FILMA, CELJE, 1976
- ~ PRIZNANJE ZA ŠTIRIDESETLETNI PRISPEVEK K RAZVOJU SLOVENSKE KINEMATOGRAFIJE, DRUŠTVO SLOVENSКИH FILMSKIH USTVARJALCEV, 1991
- ~ PRIZNANJE ZA ZASLUGE PRI RAZVOJU ČEBELARSTVA IN DELO V ORGANIZACIJSKEM ODBORU SVETOVNEGA KONGRESA APIMONDIA, ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE, 2003
- ~ ČASTNO PRIZNANJE ZA PRISPEVEK K SLOVENSKE FILMSKE KULTURI, OB STOLETNICI SLOVENSKEGA FILMA, DRUŠTVO SLOVENSКИH FILMSKIH USTVARJALCEV, 2005

- ~ ODLIKOVANJE Z REDOM ANTONA JANŠE II. STOPNJE, ZA POSEBNE ZASLUGE ZA DVIG SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA, ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE IN ČEBELARSKO DRUŠTVO BOROVNICA, 2005
- ~ DOKUMENTARNI FILM »STAROSTA SLOVENSKEGA HOLLYWOODA, FILMAR LJUBO STRUNA«, TV SLOVENIJA, V REŽIJI SLAVKA HRENA, 2010
- ~ BADJUROVA NAGRADA ZA ŽIVLJENJSKO DELO, 14. FESTIVAL SLOVENSKEGA FILMA, PORTOROŽ, 2011
- ~ PRIZNANJE IN ZAHVALA ZA OHRANJANJE ČEBELARSKE TRADICIJE, ČEBELARSKO DRUŠTVO BOROVNICA OB 110. OBLETNICI USTANOVITVE DRUŠTVA, 2015
- ~ PLAKETA DRUŠTVA EZL EK, MARIBOR, 2015
- ~ ODLIKOVANJE ANTONA JANŠE I. STOPNJE, ZA POSEBNE ZASLUGE ZA DVIG SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA, ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE, 2018
- ~ ZAHVALA ZA PODARJENO GRADIVO 10 IZVODOV ČITANK IN UČBENIKOV, SLOVENSKE SLOVSKO MUZEJ, LJUBLJANA, 2019
- ~ ČASTNI ČLAN DRUŠTVA URBANI ČEBELAR, 5. OBČNI ZBOR, LJUBLJANA, 2020
- ~ ČASTNI ČLAN DRUŠTVA AVDIOVIZUALNIH PRODUCENTOV SLOVENIJE, PODELJENI NAZIV ZA DOLGOLETNO DELOVANJE IN POMEMBEN PRISPEVEK NA PODROČJU FILMA, LJUBLJANA, 3. MAREC 2020

DAROVANJE ARHIVSKEGA GRADIVA INŠTITUCIJAM

- ~ DRUŠTVO SLOVENCEV V SAN FRANCISCO, BUENOS AIRESU IN SAN CARLOS DE BARILOCHE, 1990, DARILNA IZJAVA
- ~ JUGOSLOVANSKO VELEPOSLANIŠTVO V BERNU, DARILNA IZJAVA, 1990
- ~ ORGANIZACIJA IN NABAVA ORIGINALNE NEMŠKE UNIFORME NA DUNAJU (LAMBERT HOFFER) ZA ZGODOVINSKI MUZEJ V TOPOLŠICI, OB PETDESETI OBLETNICI NEMŠKE KAPITULACIJE, 1995
- ~ OSNOVNA ŠOLA TREBNJE, DARILNA IZJAVA, 2000
- ~ TV TAIPEI – TAJVAN, OSEBNA IZROČITEV, 2000
- ~ OSNOVNA ŠOLA PODZEMELJ, DARILNA IZJAVA, 2003
- ~ FINANČNI PRISPEVEK (100.000,00 SIT) ČEBELARSKEMU DRUŠTVU BOROVNICA ZA OBNOVO ŠOLSKEGA ČEBELNJAKA, 2005
- ~ ČEBELARSKO DRUŠTVO BOROVNICA, 1987–2007
- ~ ŠKOFIJA CELJE, ŽUPNIJA PONIKVA, 80 VHS KASET FILMA ANTON MARTIN SLOMŠEK, ČLOVEK ZA VSE ČASE ZA BRALKE IN BRALCE SLOMŠKOVEGA BRALNEGA PRIZNANJA, DARILNA IZJAVA, 2008

- ~ DRŽAVNI ARHIV SLOVENIJE, FILMSKI ARHIV, DARILNE POGODBE, 1999–2012
- ~ SLOVENSKA KINOTEKA, LJUBLJANA, DARILNE POGODBE, 2011–2016
- ~ NARODNA GALERIJA LJUBLJANA, DARILNA IZJAVA, 2016
- ~ GEOGRAFSKI INŠTITUT LJUBLJANA, POTRDILO O PREVZEMU, 2016
- ~ GORENJSKI MUZEJ JESENICE – PLANINSKI MUZEJ MOJSTRANA, KNJIGA J. KUGY FUENF, JAHRHUNDERT 1938, DARILNA IZJAVA, 2018
- ~ POKRAJINSKI ARHIV V NOVI GORICI, DARILNA POGODBA, 2018
- ~ POKRAJINSKI ARHIV MARIBOR, DARILNA POGODBA, 2019
- ~ ŠPORTNO DRUŠTVO, NARODNI DOM LJUBLJANA, DARILNA IZJAVA, 2019
- ~ SLOVENSKI ŠOLSKI MUZEJ, 10 IZVODOV ČITANK IN UČBENIKOV, DARILNA IZJAVA, 2019
- ~ MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE, DARILNA POGODBA, 2020
- ~ DRUŠTVO URBANI ČEBELAR, DARILNA IZJAVA, 2020
- ~ STROJNI FAKULTETI V LJUBLJANI, PLEČNIKOV HIŠI IN SLOVENSKEMU FILMSKEMU ARHIVU PRI ARHIVU REPUBLIKE SLOVENIJE, DARILNA IZJAVA, 2020

KONČNA MISEL

In na koncu, sem sam sebe, zaradi samoocenitve, povprašal, ali sem s svojim delom kaj prispeval v naš skupni kulturni in umetniški zaklad. Na to vprašanje je ob moji sedemdesetletnici odgovoril in v moji brošuri Moje življenje s filmom zapisal spoštovani režiser, soustanovitelj Viba filma in Prešernov nagrajenec, Dušan Povh: "Opus slovenskega filmskega zaklada bi bil zagotovo osiromašen za vrsto del, če ne bi zanj skrbel ti in morda le še eden, dva tebi podobna".

V življenju sem imel tudi veliko srečo. Z ljubeznijo, delavnostjo in vztrajnostjo sem združeval tri družine: filmsko, čebelarsko in svojo družino s skoraj pol stoletja trajajočo družinsko srečo. Ljubljene hčerke

Ana in Tanja sta me z možema Matejem in Vaskom razveselili s petimi vnučki: Miho, Jurijem, Ivano, Julijo in Pavlino Marijo.

Vsi navedeni, zlasti pa vnuki, so moje največje veselje in moj mir. Mir in medsebojno razumevanje me polnita z energijo za jutrišnji dan, za nadaljnji tok življenja.

Zato se želim zahvaliti svojim staršem za življenje in svoji družini za harmonično sodelovanje in lepo sožitje. In pristrčna hvala moji skrbni soprogi za vztrajnost in družinski občutek za red in pravičnost. Pa tudi za njeno idejo, da sem začel odpirati predale in za njen dragocen prispevek k vsebinski in slikovni urejenosti mojih spominov.

DRUŽINA STRUNA, 24. DECEMBER 2019: (Z LEVE SPODAJ) VASKO, Marija, JULIJA, LJUBO, IVANA, TATJANA, PAVLINA Marija, ANA, MIHA, MATEJ, JURIJ

MARIJA IN LJUBO STRUNA, 12. FEBRUAR 2020

ZAHVALA

hčerkama Ani in Tatjani z družinama za lepo organiziran jubilejni večer in topel sprejem v okviru rednih mesečnih filmskih večerov v polni kinodvorani Slovenske kinoteke, dne tretjega marca 2020, v izvedbi:

- Društva avdiovizualnih producentov Slovenije,
- Slovenske kinoteke,
- Slovenskega filmskega arhiva pri Arhivu Republike Slovenije in
- Radio televizije Slovenija, za predvajanje filma Starosta slovenskega Hollywooda filmar Ljubo Struna.

Prisrčna hvala predsedniku Društva avdiovizualnih producentov Slovenije, Andreju Štritofu, producentu

Radu Likonu, uredniku filmskega programa Slovenske kinoteke, Igorju Prasslu, režiserju Slavku Hrenu in Janiju Kovačiču, RTV Slovenija.

Izraz hvaležnosti tudi predsedniku Društva urbanih čebelarjev, Gorazdu Trušnovcu, za vse aktivnosti ob mojem življenjskem jubileju.

V prijetnem spominu mi ostaja Kekčeva pesem, ki jo je z lepim otroškim glasom zapela moja vnukinja Julija ob zvokih kitare tudi mojega vnuka Mihe. Srčna hvala obema.

In na koncu, moj osebni poklon in iskrena hvala vsem, ki so s prisotnostjo počastili moj 90 letni jubilej.

IZDAL
LJUBO STRUNA
VSE PRAVICE PRIDRŽANE.
2020

UREDILI: MARIJA IN LJUBO STRUNA, ANA STRUNA BREGAR,
TATJANA STRUNA BERDEN
TEKSTI: MARIJA IN LJUBO STRUNA
OBLIKOVANJE: META ERŽEN
LEKTORIRANJE: BARBARA SLIVNIK
SLIKOVNI MATERIAL: OSEBNI ARHIV LJUBO STRUNA,
STANE JERŠIČ (PORTRET), MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE,
SLOVENSKA KINOTEKA
TISKARNA: INFOKART, D. O. O.
NAKLADA: 50 IZVODOV

KNJIŽICA JE IZŠLA OB 90. LETNICI LJUBA STRUNE.

DOPOLNJENA IZDAJA: 20. MAJ 2020, SVETOVNI DAN ČEBEL
NAKLADA: 40 IZVODOV

Moji dragi vnuki
posvečam spomine z
željo, da bi živeli v času
brez vojn in sovražnosti.

dedek Ljubo

LJUBO STRUNA

FILMAR IN ČEBELAR-SPOMINI
90 LETNIKA

V SLOGI TE MOČ!

LJUBO STRUNA

A stylized signature or logo, possibly reading 'Ljubo Struna'.